

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜLKE - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no:39437/98)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

24 Ocak 2006

İşbu karar AIHS'nin 44§2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli bazı düzeltmelere tabi olabilir.

1

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (39437/98) başvuru no'lu davanın nedeni, bu ülke vatandaşı Osman Murat Ülke'nin (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) eski 25. maddesi uyarınca Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (Komisyon) 22 Ocak 1997 tarihinde yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, Essex Üniversitesi'nde Profesör Kevin Boyle ve Essex'de avukat Tony Fisher ve tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

Başvuran 1970 doğumlu olup, İzmir'de ikamet etmektedir.

Başvuran 1985 yılına kadar Almanya'da yaşamış ve eğitiminin bir kısmını burada tamamlamıştır. Sonrasında Türkiye'ye dönen başvuran, eğitimine burada devam etmiş ve daha sonra üniversiteye gitmiştir.

Başvuran 1993 yılında, 1992 yılında kurulan Savaş Karşıtları Derneği'ne (SKD) üye olmuştur. 1993 yılı sonuna kadar çeşitli ülkelerde düzenlenen uluslararası toplantılarda SKD'yi temsil etmiştir. SDK'nın Kasım 1993 tarihinde feshedilmesinden sonra İzmir Savaş Karşıtları Derneği (İSKD) kurulmuş ve başvuran 1994-1998 yılları arasında bu derneğin başkanlığını yürütmüştür.

Ağustos 1995 tarihinde, başvuran askerlik hizmetini yerine getirmesi için çağırılmıştır. Barış yanlısı olduğunu belirterek askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddetmiş, 1 Eylül 1995 tarihinde İzmir'de düzenlenen basın toplantısı sırasında çağrı pusulasını yakmıştır.

Başvuran, 8 Ekim 1996 tarihinde tutuklanmıştır. Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi Başsavcısı 18 Ekim 1996 tarihli iddianamesi ile, Türk Ceza Kanunu'nun 155. maddesiyle birlikte Askeri Ceza Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca halkı askerlikten soğuttuğu gerekçesiyle başvuranın mahkum edilmesini talep etmiştir.

Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi 28 Ocak 1997 tarihinde, 18 Ekim 1996 tarihli iddianameye dayanarak, başvuranı altı ay hapis cezası ile para cezasına mahkum etmiştir. Başvuranın asker kaçağı olduğunu tespit eden Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi, askere alınması amacıyla Askeri Mahkeme Başsavcılığına bilgi vermiştir.

Başvuran, 3 Mart 1997 tarihinde Askeri Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunarak AİHS'nin 10. ve 9. maddelerinin ihlal edildiğini öne sürerek "vicdani retçi" olduğunu belirtmiştir.

Askeri Yargıtay 3 Temmuz 1997 tarihinde, İlk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Bu arada başvuran 22 Kasım 1996 tarihinde Bilecik 9. Jandarma Er Eğitim Alayı'na gönderilmiştir. Başvuran burada askeri kıyafet giymeyi ve komutanın emirlerine uymayı reddetmiştir. Alay cezaevine koyulan başvuran burada da mahkum kıyafetini giymeyi reddetmiştir.

Eskişehir 1. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi Savcılığı'nca 26 Kasım 1996 tarihinde, Askeri Ceza Kanunu'nun 87. maddesi uyarınca "emre itaatsizlikte ısrar" suçunu işlediği iddiasıyla başvuran hakkında dava açılmıştır.

Aynı Mahkeme, Cezaevinde mahkum kıyafeti giymeyi reddeden başvurana disiplinsizlik yaptığı gerekçesiyle 15 gün süreyle ziyaretçi yasağı vermiştir.

Sonuç olarak, 1. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 6 Mart 1997 tarihli kararı ile başvurunu emre itaatsizlikte ısrar suçundan 5 ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Askeri Yargıtay 6 Mart 1997 tarihli kararı 4 Temmuz 1997 tarihinde onamıştır.

Bu arada 27 Aralık 1996 tarihinde tahliye olan başvuran, bölüğüne teslim olmadığı için tutuklanmıştır.

1. Taktik Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesi Savcısı, 7 Mart 1997 tarihli iddianamesiyle başvurunu "emre itaatsizlikte ısrar" suçu ile itham etmiştir.

Mahkeme, 23 Ekim 1997 tarihli kararı ile başvurunu 10 ay hapis ve para cezasına çarptırmıştır.

Başvuran bu arada, 29 Mayıs 1997 tarihinde, 31 Mayıs'ta askerlik hizmetini yerine getirmek üzere bölüğüne teslim olma koşuluyla şartlı tahliye edilmiştir. Bu şarta uymayan başvuran, 9 Ekim 1997 tarihinde yakalanarak 6 Mart 1997 tarihli karar doğrultusunda Eskişehir Cezaevine sevk edilmiştir.

16 Ekim 1997 tarihli iddianamesinde Askeri Savcı, başvuranın 31 Mayıs ile 9 Ekim 1997 tarihleri arasında firar ettiği gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştur.

1. Taktik Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 22 Ocak 1998 tarihinde sözkonusu suçlardan başvurana 10 ay hapis cezası vermiştir.

Askeri Yargıtay 22 Ocak 1998 tarihli kararı 30 Eylül 1998 tarihinde onamıştır.

26 Ocak 1998 tarihinde başvuran Bilecik'te bulunan bölüğüne teslim edilmiştir. Başvuran askeri kıyafet giymeyi reddetmiştir.

1. Taktik Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 11 Haziran 1998 tarihli bir kararla, 28 Ocak 1998 tarihinde meydana gelen olaylar nedeniyle başvurunu 7 ay 15 gün hapis cezasına mahkum etmiştir.

Askeri Yargıtay 11 Haziran 1998 tarihli kararı 7 Ekim 1998 tarihinde onamıştır.

20 Mart 1998 tarihinde yeniden Bilecik'te bulunan bölüğüne teslim edilen başvuran, 21 Mart 1998 tarihinde askeri kıyafet giymeyi reddetmiştir.

1. Taktik Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 4 Mayıs 1998 tarihli bir kararla, 20 ve 21 Mart 1998 tarihlerinde "emre itaatsizlikte ısrar" suçundan başvurunu 7 ay 15 gün hapis cezasına mahkum etmiştir.

Askeri Yargıtay, 7 Ekim 1998 tarihli bir kararla, 4 Mayıs 1998 tarihli kararı onamıştır.

4 Mayıs 1998 tarihinde bölüğüne gönderilen başvuran askeri kıyafet giymeyi reddetmiştir.

1. Taktik Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 11 Haziran 1998 tarihli bir kararla, 4 Mayıs 1998 tarihinde meydana gelen olaylar nedeniyle başvurunu 7 ay 15 gün hapis cezasına mahkum etmiştir.

7 Ekim 1998 tarihli kararla, Askeri Yargıtay, 11 Haziran 1998 tarihli kararı onamıştır.

24 Kasım 1998 tarihinde serbest bırakılan başvuran, tekrar bölüğüne sevk edilmiş ve yine askeri kıyafet giymeyi reddetmiştir.

Başvuran 24 Kasım 1998 tarihinde meydana gelen olaylar nedeniyle 26 Kasım 1998 tarihinde 1. Taktik Hava Kuvveti Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından 7 ay 15 gün hapis cezasına mahkum edilmiştir.

Askeri Yargıtay, 22 Eylül 1999 tarihli bir kararla, 26 Kasım 1998 tarihli kararı onamıştır.

Başvuran toplam olarak, son mahkumiyeti çerçevesindeki hapis cezası dışında 701 gün cezaevinde kalmıştır. Başvuran güvenlik güçlerince kalan cezasının infazı için aranıyor olmasından dolayı şu anda saklanmaktadır ve her türlü dernek ya da siyasi faaliyetlerine son vermiştir. Resmi bir adresi bulunmayan başvuran resmi makamlarla olan irtibatlarını kesmiştir. Resmi evlilik yapmadığı eşinin ailesinin yanında yaşamıştır. Bu birliktelikten doğan oğlunu resmi olarak tanıyamamaktadır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 3. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, barış yanlısı olmasından ve vicdani retçi düşüncelerinden dolayı kovuşturmaya uğrayıp, yargılanmasından şikayetçi olmakta, bu bağlamda AİHS'nin 3., 5., 8., ve 9. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

A. AİHM önünde savunulan iddialar

Başvuran askeri üniformayı giymeyi reddettiği her sefer mahkum edilip hapsedildiğini, serbest bırakılmasının akabinde bölüğüne gönderildiğini, askeri üniformayı giymeyi yeniden reddetmesi nedeniyle mahkum edilerek hapsedildiğini ileri sürmektedir. Başvuran, savunduğu görüşler nedeniyle tabi tutulduğu kovuşturma ve mahkumiyetlerin süreklilik arz eden bir durum oluşturduğunu ve AİHS'nin 9. maddesi bakımından haklarına, ulusal yetkililerce hedeflenen amaçlar bakımından orantısız bir müdahale olduğunu iddia etmektedir.

Başvuran ayrıca Avrupa'da son zamanlarda meydana gelen gelişmelere dayalı olarak askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddetmenin ve vicdani reddin yerleşik bir hak olarak

kabul edildiğini ileri sürmekte, Avrupa Konseyi'nin yeni üye Devletlerinin tamamının ilke olarak bu hakkı tanıdıklarını eklemektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı vicdani ret hakkını tanımaktadır. Başvurana göre Türkiye, Avrupa Konseyi'nin askerlik hizmetine ilişkin özel bir yasası bulunan yirmi altı üyesi arasında bu hakkı tanımayan tek ülkedir.

Hükümet 9. maddenin mevcut duruma uygulanabilirliğine karşı çıkmakta, AİHS Organlarının yerleşik içtihatlarına göre bu hükmün vicdani ret hakkını güvence altına almadığını savunmaktadır.

Esasla ilgili olarak Hükümet, iç hukukta Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı her erkeğin askerlik hizmetini yerine getirmekle yükümlü bulunduğunun ve bu yönde vicdani gerekçelerle hiçbir istisnai uygulamanın bulunmadığının altını çizmektedir. Hükümet, başvuranın askeri disiplin kurallarını ihlal etmek suretiyle askeri itaatsizlikten suçlu bulunduğunu hatırlatmaktadır. Hükümet, başvuranın suçlu bulunduğu fiillerin, askerlik görevine çağırılmış yükümlülerde belli bir endişe, hatta sarsıntının ortaya çıkmasına neden olabileceğini, dolayısıyla bu fiillerin cezalandırılmasının haklı olduğunu ifade etmektedir. Heudens-Belçika (no: 24630/94, Komisyonun 22 Mayıs 1995 tarihli kararı) ve Autio-Finlandiya (no: 17086/90, Komisyonun 6 Aralık 1991 tarihli kararı) kararlarına göndermede bulunan Hükümet, AİHS'nin 9. maddesinin 4. madde ışığında yorumlanması gerektiğini ve vicdani ret hakkının AİHS'de tanınmadığını savunmaktadır.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM, başvurunun kabuledilebilirlik kararında 9. maddenin uygulanabilirliği sorununun esasla ilgili incelemeyele birleştirilmesine karar vermişti. Bununla birlikte mevcut davanın, aşağıda yeralan gerekçelerden dolayı AİHS'nin 3. maddesi çerçevesinde incelenmesi gerektiğini değerlendirmiştir.

AİHM, Thlimmenos-Yunanistan (no: 34369/97, § 43, AİHM 2000-IV) kararında başvuranın ilk mahkumiyetinin ve daha sonra makamların atamasını gerçekleştirmeyi reddetmelerinin AİHS'nin 9 § 1. maddesinde yer alan hakların kullanımına bir müdahaleyi oluşturup oluşturmadığını incelemeyi gereksiz gördüğünü hatırlatır. AİHM, sözkonusu davada, 4 § 3 b) maddesine rağmen askerlik görevini yapmayı reddeden vicdani retçilere yasal yaptırım uygulanmasının 9 § 1. maddede öngörülen düşünce, vicdan ve din özgürlüğünü ihlal edip etmediği hususuna değinmek durumunda olmadığını kabul etmiştir.

Aynı değerlendirme, halihazır dava için de geçerlidir. Başvuru AİHS'nin 3. maddesi çerçevesinde ciddi sorular ortaya koyduğundan, AİHM, Sözleşme'nin 9. maddesinin uygulanabilirliği üzerinde durmayı gerekli görmemektedir.

AİHS'nin 3. maddesi, aşağıdaki şekildedir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

Sözkonusu madde, demokratik toplumların temel değerlerinden birini oluşturmakta (Bkz. Soering-İngiltere kararı, 7 Temmuz 1989, seri:A no:161, s. 34 § 88) ve hiçbir istisna gözetmemektedir. AİHS'nin 15. maddesi, savaş ve ulusal varlığı tehdit eden hallerde dahi 3. Maddeye istisna getirmeye imkan vermemektedir (Bkz. Chahal-İngiltere kararı, 15 Kasım 1996, 1996-V, s. 1855, § 79).

Kötü muamelenin 3. madde kapsamına girmesi bakımından asgari bir ciddiyet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu nedenle verilerin tamamının ve muamelenin fiziksel ve ruhsal etkilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir (Bkz. örneğin İrlanda-İngiltere kararı, 18 Ocak 1978, seri: A no: 25, s. 65, § 162). Ayrıca AİHM, AİHS'nin 3. maddesine aykırı uygulamaların belirlenmesi amacıyla kanıtları değerlendirirken «her türlü makul şüphenin ötesinde» ilkesini esas almaktadır. Bu hususun ispatı için, yeterince ciddi, kesin ve uyumlu bir dizi kanıt ya da çürütülemeyen karineler gerekmektedir. Kanıtların elde edilmesi aşamasında tarafların tutumu da bu doğrultuda dikkate alınacak hususlardan biridir (aynı karar, s. 65, § 161).

Taammüden ve uzun bir süre uygulanıyor ve önemli fiziksel ve ruhsal acılara maruz bırakıyorsa bu muamele AİHS'nin 3. maddesi uyarınca, «insanlık dışı» bir uygulamadır (Bkz. diğerleri arasında, Kudla-Polonya kararı, no: 30210/96, § 92, AİHM 2000-XI). Ayrıca, bir cezanın veya uygulamanın 3. madde açısından «onur kırıcı» olup olmadığını incelerken AİHM, amacın ilgiliyi aşağılamak ve küçültmek olup olmadığını ve alınan önlemlerin 3. maddeye aykırı olarak kişiliğini etkileyip etkilemediğini inceleyecektir (Bkz. Albert ve Le Compte-Belçika kararı, 10 Şubat 1983, seri: A no: 58, s. 13, § 22). Kişinin adli nedenlerle yakalanması veya tutuklanmasının 3. madde açısından onur kırıcı ve küçültücü sayılması için onur kırıcılığın veya aşağılanmanın belli bir düzeyde cereyan etmesi ve her yakalama veya tutuklama sırasında yaşanan onur kırıcılık unsurunun ötesinde bir uygulama oluşturması gerekir (Bkz. *mutatis mutandis*, Raninen-Finlandiya kararı, 16 Aralık 1997, 1997-VIII, s. 2821-2822, § 55). Başvuran üzerinde tutukluluk koşullarının etkilerinin değerlendirilmesi sözkonusu olduğunda, bütün bu etkilerin birikmiş sonuçları da dikkate alınmalıdır (Bkz. Dougoz-Yunanistan kararı, no: 40907/98, § 46, AİHM 2001-II).

Yukarıda sayılan unsurlar ışığında AİHM, mevcut davada felsefi düşüncelerinden dolayı askeri üniformayı giymeyi reddetmesi üzerine birbiri ardına mahkumiyetlerinin ve devamlı cezai kovuşturmaya tabi tutulma tehlikesinin başvuranı onur kırıcı ve küçültücü bir duruma soktuğunu değerlendirmektedir. AİHM'nin, bu hususun bir ceza davasında mahkum edilme ve tutuklu bulunma durumundaki onur kırıcılık unsurundan farklı bir durum oluşturup oluşturmadığının üzerinde duracaktır.

AİHM, kayda değer sayıdaki kovuşturmanın ve mahkumiyetin başvuranın zorunlu askerlik hizmetinden muaf tutulmasıyla sonuçlanmadığını kaydetmektedir. Başvuran bugüne değin askeri üniformayı giymeyi reddetmekten sekiz defa mahkum edilmiş, bununla birlikte cezasını çekip serbest bırakılmasının ardından her seferinde bölüğüne götürülmüş, askerlik görevini yerine getirmeyi veya askeri üniformayı giymeyi reddetmesinin ardından yeniden mahkum edilerek cezaevine gönderilmiştir. Başvuran zorunlu askerlik hizmetini yerine getirmeyi reddetmekte ısrar ederse hayatının sonuna kadar ard arda hapis cezalarına çarptırılma riski ile karşı karşıya kalacaktır.

AİHM, bu noktada Türk hukukunda vicdani ve dini sebeplerle askeri üniforma giymeyi reddeden kişiler için uygulanacak özel bir yaptırımı içeren hiçbir hükmün

öngörülmediğini not etmektedir. Bu alandaki yaptırımların Askeri Ceza Kanunu'nun genel olarak üstlerinin emirlerine itaatsizlik eden kişilere hükmettiği müeyyideler olduğu anlaşılmaktadır. Bu hukuki çerçevenin, inançları nedeniyle zorunlu askerlik görevine karşı çıkılması ile ilgili durumları düzenlemek bakımından yeterli olmadığı açıktır. Durumuna uygulanan genel mevzuatın uygunsuzluğu nedeniyle başvuran sonu gelmeyen kovuşturma ve mahkumiyetlere konu olduğu gibi, bu durumun sürmesi tehlikesi altındadır.

AİHM, *Thlimmenos* kararında, başvuranın asker üniforması giymemesi nedeniyle daha önce hapis cezasına çarptırıldığı tespitinde bulunmasının ardından, başvuranın ikinci bir ceza olarak muhasebecilik mesleğinden ihraç edilmesinin orantısız olduğu kanısına varmış olduğunu hatırlatır. Halihazır davada ise, başvuran aleyhinde sürdürülmüş olan çok sayıda cezai kovuşturma, bunların sonucunda giydiği hükümlerin birikmiş sonuçları, kovuşturma ve mahkumiyetlerin birbirini sürekli olarak izlemesi ve kovuşturmaların ömür boyu devam etme ihtimali dikkate alındığında, bu yaptırımları askerlik hizmetinin yerine getirilmesi amacıyla orantısız bulmaktadır. Sözü edilen uygulamalar daha ziyade başvuranın düşünsel kişiliğini bastırmakta, başvuranda korku, sıkıntı, alçalma ve küçük düşmeyle birlikte hiçlik duygusu uyandırmakta, direncini ve isteğini kırmaktadır. Başvuranın gizlenerek yaşamaya hatta "medeni ölüm" olarak tabir edilebilecek bir yaşantıyı sürmeye zorlanması demokratik bir toplumdaki cezalandırma rejimine uygun değildir.

Sonuç olarak Mahkeme, olayları bir bütün olarak ele alarak ve başvuranın maruz kaldığı muamelelerin sürekliliğini ve ciddiyetini gözönüne alarak, bir ceza mahkumiyetinde veya tutuklulukta bulunan normal onur kırıcılık unsurunu aşan ciddi bir ıstırap ve acıya neden olduğunu değerlendirmektedir. AİHM, sözkonusu işlemlerin, toplu olarak AİHS'nin 3.maddesi anlamında onur kırıcı muamele oluşturduğunu belirtmektedir.

Yukarıda belirtilenler ışığında, AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. DİĞER ŞİKAYETLER

Başvuran aynı gerekçelerle, AİHS'nin 5., 8. ve 9. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Hükümet yukarıda dile getirilen şikayetler çerçevesinde sunduğu gerekçeleri dile getirerek sözkonusu şikayetlerin de reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

Başvuran şikayetlerini yinelemektedir.

AİHM, sözkonusu şikayetleri inceledikten sonra, başvuranın şikayetlerini ilişkilendirdiği olayların, işbu kararda daha önce incelenen şikayetlerle büyük ölçüde benzer olduğunu gözlemlemektedir.

Sonuç olarak AİHS'nin 5., 8. ve 9. maddelere ilişkin olarak yapılan şikayetlerin ayrıca incelenmesine gerek olmadığına karar vermiştir.

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, AİHM'nin 9. maddenin ihlal edildiğine karar vermesi durumunda, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin R (87) ve 1518/2001 sayılı tavsiye kararına uygun olarak Hükümet'in, vicdani ret hususunu kapsayan bir mevzuatı oluşturmaya, mahkumiyet kararlarının iptal edilmesine ve aleyhinde yürütülen kovuşturmaların durdurulmasına davet edilmesini talep etmektedir.

Başvuran, hepsi mahkumiyetle sonuçlanan dokuz cezai soruşturma, 701 gün hapsedilmiş olması ve her an yakalanma riski bulunması nedeniyle sıkıntı yaşadığını ifade ederek 20.000 (yirmi bin) Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet, başvuranın taleplerinin aşırı olduğu ve muhtemel bir ihlal kararının, zararların tazmini için yeterli olduğu kanaatindedir.

AİHM, başvuran tarafından talep edilen önlemler hususunda AİHM kararlarının bildirici nitelikte olduğunu ve AİHS'nin 46. maddesi uyarınca, sözkonusu zorunluluğu yerine getirmek amacıyla iç hukuk düzeninde uygulama yöntemlerini belirleme görevinin, Bakanlar Konseyi denetimi altında öncelikle sözkonusu Devlet'e düştüğünü hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri meyanında, *Öcalan-Türkiye* [GC], no: 46221/99, § 210, CEDH 2005-...).

Mevcut olayların tümü dikkate alındığında, AİHM, başvuranın yalnızca ihlal kararıyla tazmin edilemeyecek bir manevi zarara uğradığını kabul etmektedir. AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvurana 10.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, 4.000 İngiliz Sterlini avukatlık ücreti, 750 İngiliz Sterlini masraf ve harcamalar ve 500 İngiliz Sterlini çeşitli harcamalar adı altında olmak üzere, toplam 5.250 İngiliz Sterlini yani 7.525,37 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu isteklerin aşırı olduğunu belirtmektedir. Başvuranın avukatı tarafından talep edilen tutarları destekleyecek hiçbir belge sunulmadığını ifade etmektedir.

AİHM, başvuranın avukatının çalışma saatlerini ayrıntılı olarak belirtmediğini ve ücret ve masraflara ilişkin hiçbir belge sunmadığını gözlemlemektedir. İhtüzüğünün 60 § 2 maddesine uygun olarak, bu talebi kabul etmemektedir. Ancak başvuran, karmaşıklık arz eden bu davada temsil edilmek amacıyla avukatlarının çalışması için mutlaka masrafta bulunmuştur.

Sonuç olarak, AİHM, başvurana 1.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan fazlası uygulanacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 5., 8., ve 9. maddelerine dayanan şikayetlerin ayrı olarak incelenmesine *gerek görülmediğine*;
3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana:
  - i. manevi tazminat için, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, 10.000 Euro (on bin) *ödenmesine*;
  - ii. masraf ve harcamalar için, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden İngiliz Sterlin'ine çevrilmek üzere 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;
  - iii. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
- b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;
4. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77 §§ 2 ve 3 maddesine uygun olarak 24 Ocak 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.